Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0230

Ühine reageerimine Venemaa hiljutistele ELi liikmesriikide õhuruumi ja elutähtsa taristu rikkumistele

Euroopa Parlamendi 9. oktoobri 2025. aasta resolutsioon ühise reageerimise kohta Venemaa hiljutistele ELi liikmesriikide õhuruumi rikkumise ja elutähtsa taristu ohustamise juhtumitele (2025/2901(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse aluspõhimõtteid,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 42 lõiget 7 ja artikli 24 lõiget 3,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina ja Venemaa kohta,

– võttes arvesse valget raamatut Euroopa kaitse tuleviku kohta „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ ja oma 12. märtsi 2025. aasta resolutsiooni selle kohta[1],

– võttes arvesse nõukogu 27. mai 2025. aasta määrust (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“[2],

– võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2024. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (COM(2024)0150),

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Ukraina ja Venemaa kohta, eriti neid, mis on vastu võetud pärast Venemaa täiemahulist

---

1 ELT C, C/2025/3151, 20.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj.

2 ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj.

sissetungi Ukrainasse 2022. aasta veebruaris ja Krimmi poolsaare annekteerimist 19. veebruaril 2014,

– võttes arvesse terrorismi ennetamise ja selle vastu võitlemise rahvusvahelist õigusraamistikku, sealhulgas 13. veebruaril 2017 vastu võetud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2341 elutähtsa taristu kaitsmise kohta terroriaktide eest,

– võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni 10. septembril 2025. aastal peetud kõnet olukorrast Euroopa Liidus,

– võttes arvesse NATO peasekretäri Mark Rutte 10. septembri 2025. aasta avaldust Poola õhuruumi rikkumise kohta Venemaa droonide poolt,

– võttes arvesse Poola asepeaministri Radosław Sikorski kõnet ÜRO Julgeolekunõukogu erakorralisel istungjärgul 22. septembril 2025,

– võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallase 22. septembril 2025. aastal ÜRO Julgeolekunõukogu erakorralisel istungjärgul tehtud avaldust Eesti õhuruumi rikkumise kohta,

– võttes arvesse Põhja-Atlandi Nõukogu 23. septembri 2025. aasta avaldust Venemaa hiljutiste õhuruumi rikkumiste kohta,

– võttes arvesse volinik Andrius Kubiliuse 26. septembri 2025. aasta avaldust pärast kõrgetasemelist videokonverentsi idapoolse kaitsekoostöö teemal,

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja António Costa 1. oktoobri 2025. aasta märkusi riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlikule kohtumisele järgnenud pressikonverentsil,

– võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et Venemaa on viimastel aastatel pannud liidu territooriumil korduvalt toime tahtlikke hübriidsõja akte, sealhulgas küberründe id, desinformatsioonikampaaniaid ja valimistesse sekkumist, energia relvana kasutamist, süütamisi, elutähtsa taristu sabotaaži, ülemaailmsete satelliitnavigatsioonisüsteemide (sh GPS) segamist ja signaali võltsimist, samuti korraldanud sõjalisi provokatsioone, sealhulgas rikkunud hävitajate ja kaugmaa-ründedroonidega õhuruumi, soovides külvata ELi kodanike seas hirmu, destabiliseerida poliitilist olukorda liikmesriikides ja vähendada ELi toetust Ukrainale;

B. arvestades, et Venemaa sissetungid NATO ja ELi õhuruumi kui liikmesriikide suveräänsuse ja rahvusvahelise õiguse jõhkrad rikkumised on toimunud sestsaadik, kui Venemaa alustas täiemahulist sissetungi Ukrainasse, ning need on viimasel ajal saavutanud enneolematu ulatuse, mis tekitab küsimusi, kas Venemaa

püüab panna proovile NATO otsustavust või suunata selle tähelepanu ja ressursse Ukraina sõjast kõrvale;

C. arvestades, et 28. juulil 2025 sisenes Leedu õhuruumi Valgevenest tulnud, lõhkeainet kandnud Venemaa droon, mis kukkus alla Leedu territooriumil asuval sõjaväepolügoonil; arvestades, et 4. oktoobril 2025 sisenesid Leedu õhuruumi Valgevenest teele saadetud meteoroloogilised õhupallid, millega toimetati kaupu ebaseaduslikult üle piiri ja mis tekitasid Vilniuse rahvusvahelise lennujaama töös suuri häireid;

D. arvestades, et 10. septembril 2025 lendas ligikaudu 20 Venemaa drooni seitsme tunni jooksul pikalt üle Poola territooriumi, enne kui NATO hävitajad need alla tulistasid või need alla kukkusid, mis on esimene otsene sõjaline tegevus NATO ja Venemaa vahel alates täiemahulise sissetungi algusest;

E. arvestades, et 19. septembril 2025 rikkusid kolm relvastatud Venemaa MiG-31 hävitajat 12 minuti jooksul Eesti õhuruumi, sisenesid Läänemerel asuva Poola puurplatvormi turvatsooni, eirasid NATO F-35 pilootide sidet ning lõpuks eskorditi need tagasi rahvusvahelisse õhuruumi;

F. arvestades, et 25. septembril 2025 kiirstartisid Leedust Ungari Gripeni lennukid, et püüda kinni viis Venemaa hävitajat, mis lendasid NATO õhuruumi lähedal ega järginud rahvusvahelisi lennuohutusreegleid; arvestades, et õhusõidukid tuvastati visuaalselt Läti rannikust lääne pool, enne kui need eskorditi NATO õhuruumist välja;

G. arvestades, et 2022. aasta veebruarist saadik on Venemaa droonid sisenenud 11 korda Rumeenia õhuruumi ning peale selle on Rumeenia territooriumile droonitükke kukkunud 39 korral; arvestades, et kõige viimane juhtum oli 13. septembril 2025, mil Rumeenia õhuruumi rikkus taas Venemaa droon Geran, mille kaks hävitajat F-16 kinni püüdsid; arvestades, et samalaadseid vahejuhtumeid on esinenud ka Moldova Vabariigis;

H. arvestades, et Taanis, Rootsis, Norras, Leedus, Prantsusmaal, Saksamaal ja Belgias toimusid koordineeritud droonide sissetungid tsiviil- ja sõjaliste lennujaamade või sõjaväerajatiste kohal või lähedal, mis põhjustas lennujaamade ajutise sulgemise;

I. arvestades, et hiljutised droonide sissetungid Läänemere piirkonnas näitavad märkimisväärset hübriidohtu ühtse Euroopa taeva algatuse ohutule ja tulemuslikule rakendamisele; arvestades, et droonide sissetungid on tekitanud kahju taristule ja põhjustanud majanduslikku kahju;

J. arvestades, et on võimalik, et droone on saadetud välja laevadelt, sealhulgas Venemaa varilaevastiku laevadelt, mis tegutsevad Läänemerel, et sanktsioonidest kõrvale hoida;

K. arvestades, et Euroopa juhid on pidanud neid juhtumeid Venemaa sihilikuks provokatsiooniks, nähes neis Venemaa hoolimatu ja vastutustundetu käitumise ilmingut, samas kui Venemaa on keeldunud järjekindlalt selliste juhtumite eest vastutust võtmast, eitades selle asemel kõiki tõendeid, süüdistades liikmesriike teadete väljamõtlemises, levitades ELi ja selle liitlaste diskrediteerimiseks desinformatsiooni ning süüdistades vääralt Ukrainat;

L. arvestades, et NATO liitlased, sealhulgas Poola ja Eesti, taotlesid nende sissetungide järel Põhja-Atlandi lepingu artikli 4 kohaldamist; arvestades, et ELi liikmesriigid arutasid neid sissetunge oma alaliste esindajate kohtumistel;

M. arvestades, et NATO alustas pärast Poola juhtumit operatsiooni Eastern Sentry, et kaitsta Läänemeres elutähtsat merealust taristut, suurendada teadlikkust olukorrast merel vastusena Venemaa sabotaažile ja tugevdada oma õhukaitset kogu idatiival, ning Soome, Rootsi ja Taani osalesid õppuses Protective Fence 25, et suurendada hajutatud koosseisude kaitsevõimet, nendepoolset heidutust ja valmisolekut;

N. arvestades, et Venemaa on pidanud alates 24. veebruarist 2022 ebaseaduslikku, provotseerimata ja õigustamatut täiemahulist agressioonisõda Ukraina vastu ning see kujutab endast ÜRO põhikirja, rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse aluspõhimõtete jämedat rikkumist; arvestades, et Venemaa väed jätkavad Ukraina linnade vastu süstemaatilisi drooni- ja raketirünnakuid, võttes sihikule tsiviilisikud ning rünnates muu hulgas kiirabiautosid ja päästetöötajaid; arvestades, et droonide kasutamine selgelt tuvastatavate tsiviilsihtmärkide vastu, nende tapmiste salvestiste levitamine ja sõnaselgete ähvarduste avaldamine sotsiaalmeedias näitab, et tegemist on koordineeritud riikliku poliitikaga, mille eesmärk on elanikkonda terroriseerida ja põgenema sundida; arvestades, et hiljutiste rünnakute käigus said kannatada Ukraina valitsushooned, samuti ELi esindus ja Poola saatkond, mis viitab tahtlikule ründamisele Kremli poolt; arvestades, et Venemaa toodab tuhandeid droone kuus ja suurendab oma tootmisvõimsust veelgi;

O. arvestades, et Ukraina julgeolek on seotud Euroopa, Atlandi-ülese ja ülemaailmse julgeolekuga ning Venemaa eesmärk on suunata NATO tähelepanu ja vahendid Ukraina toetamiselt ümber oma territooriumi kaitsmisele;

P. arvestades, et mõned NATO riigid, sealhulgas Poola, on hoiatanud, et nad on valmis oma territooriumile sisenevaid Venemaa õhusõidukeid alla tulistama, samal ajal kui NATO rõhutab, et otsused selle kohta, kuidas sissetungivate õhusõidukite puhul tegutseda, põhinevad olemasoleval luureteabel ohu kohta, sealhulgas kavatsuste ja relvastuse kohta;

Q. arvestades, et Ameerika Ühendriikide seisukoht Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja suhtes on ettearvamatu, seega on EL ja selle liikmesriigid Ukraina peamised strateegilised liitlased ning seetõttu peab Euroopa reageerima tugevamalt ja ühtselt, et kaitsta ELi kodanikke, piirkondlikku stabiilsust ja rahvusvahelist rahu; arvestades, et ELi ja USA koostöö julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas on endiselt väga oluline ning seda tuleks tugevdada; arvestades, et Venemaa agressiooni tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja kindlaid julgeolekutagatisi, mida koordineerivad EL ja Ameerika Ühendriigid üheskoos;

R. arvestades, et õhutõrjesüsteemid, mis pakuvad kaitset mehitamata õhusõidukite eest, põhinevad kineetilisel tegevusel või elektroonilistel vastumeetmetel, eelkõige segajatel, et droonijuhtimine katkestada ja/või õhusõiduk maandada;

S. arvestades, et 1. ja 2. oktoobril 2025 Kopenhaagenis toimunud ELi riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametliku kohtumise kaitsmiseks keelasid Taani ametivõimud 29. septembrist kuni 3. oktoobrini 2025 Taani õhuruumis kõik tsiviilotstarbelised droonilennud; arvestades, et mitu liikmesriiki toetasid Taanit nende turvameetmete korraldamisel mitteametliku kohtumise jaoks;

T. arvestades, et Euroopa Ülemkogu eesistuja António Costa 1. oktoobri 2025. aasta avaldus pärast riigipeade ja valitsusjuhtide mitteametlikku kohtumist näitab selgelt valmisolekut parandada võimete koostalitlusvõimet ning kindlat pühendumust idatiiva seire algatusele Eastern Flank Watch, sealhulgas kaitsevõime koalitsioonide kaudu, mida koordineerivad vastavad juhtivad riigid, ja ELi droonimüüri algatusele, mis rõhutab ELi ja NATO pühendumust ühisele kaitsele tavapäraste ja hübriidohtude vastu ning julgeoleku ja stabiilsuse suurendamisele piirkonnas;

U. arvestades, et hiljutised sissetungid õhuruumi nõuavad julget reageerimist ja terviklikku lähenemisviisi tulevases kaitsevalmiduse tegevuskavas aastani 2030;

V. arvestades, et täiemahulise mitmekihilise õhuruumikaitse ülesehitamine oleks pidanud algama pärast Krimmi ebaseaduslikku annekteerimist; arvestades, et otsuste tegemine, rahastamine, hanked ja soetamine ning toimima hakkamine võtavad aega;

W. arvestades, et on äärmiselt oluline, et Bulgaarial, Eestil, Leedul, Lätil, Poolal, Rootsil, Rumeenial, Saksamaal, Slovakkial, Soomel, Taanil ja Ungaril oleks NATO idatiival ning Läänemere ja Musta mere piirkonnas täielik ELi mehitamata õhusõidukite võimekus; arvestades, et selline võimekus nõuaks märkimisväärseid Euroopa kaitsealaseid investeeringuid praeguse ja järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames;

X. arvestades, et tuleb kiiresti võtta meetmeid Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB) tugevdamiseks, et

suurendada ELi kaitsetööstuse tootmisvõimsust, tugevdada Euroopa kaitsesektori konkurentsivõimet ja tagada kaitseotstarbeliste toodete tarnimine;

Y. arvestades, et tehnoloogilise innovatsiooni ja kaitsealaste teadusuuringute toetamiseks on vaja jätkuvalt pingutada ja investeerida, et toetada EDTIBd ning Euroopa strateegilist autonoomiat;

1. väljendab täit solidaarsust Moldovaga, samuti Taani, Rootsi, Poola, Leedu, Läti, Soome, Rumeenia ja Eestiga ning kõigi teiste liikmesriikidega, kes on kokku puutunud Venemaa otseste ähvarduste, sõjaliste provokatsioonide ja hübriidsõjategevusega; on seisukohal, et ELi lennuliikluse, Euroopa elutähtsate sõjaliste teenuste ja taristu ning ELi ja liikmesriikide poliitiliste institutsioonide toimimise tahtlik häirimine Venemaa agentide poolt mehitamata õhusõidukite kasutamisega on eskaleeriv, toob kaasa valearvestuste riski ja seab elud ohtu, kujutab endast kohaldatavate rahvusvaheliste normide tõsist rikkumist ning tõsist ohtu ELi kodanikele ning rahule ja julgeolekule Euroopas;

2. innustab tegema algatusi, mis võimaldavad ELil ja selle liikmesriikidel võtta kõigi oma õhuruumi rikkumiste vastu koordineeritud, ühtseid ja proportsionaalseid meetmeid, sealhulgas õhus varitsevad ohud alla tulistada; mõistab teravalt hukka Venemaa hoolimatu ja eskaleeriva tegevuse, mis seisneb ELi liikmesriikide ja NATO liitlaste õhuruumi rikkumises Poolas, Eestis, Lätis, Leedus ja Rumeenias, samuti tahtliku droonide sissetungi, millega võeti sihikule Taani, Rootsi ja Norra elutähtsad taristud; see on osa Venemaa süstemaatilisest sõjategevusest ja hübriidsõjast ning provokatsioonidest ELi ja selle liikmesriikide vastu; kinnitab, et Venemaa kannab täielikku ja ühemõttelist vastutust Poola, Eesti ja Rumeenia õhuruumis toimunud tegevuse eest;

3. väljendab heameelt, et NATO jõud reageerisid otsustavalt ja proportsionaalselt, sealhulgas võtsid Venemaa hävitajate üle kontrolli ja eskortisid need Eesti õhuruumist välja ning tulistasid Poola kohal Venemaa droonid alla; peab kiiduväärseks, et mõne liikmesriigi relvajõud ja NATO partnerid tegutsesid Euroopa õhuruumi kaitsmisel kiiresti ja koordineeritult; toetab täielikult NATO jõupingutusi tugevdada oma võimekust ja heidutust, õhukaitset ja kollektiivset kaitset oma idatiival, sealhulgas operatsiooni East Sentry käivitamise ja kõigi selle raames võetavate meetmete väljatöötamisega;

4. kutsub nõukogu ja komisjoni üles suurendama Venemaa suhtes kehtestatud sanktsioonide tulemuslikkust ja mõju, et võtta Venemaalt igasugune suutlikkus jätkata Ukraina-vastast jõhkrat agressioonisõda ja ohustada teiste naaberriikide julgeolekut; nõuab Venemaa esmaste tuluallikate vastu suunatud jõulise 19. sanktsioonide paketi viivitamatut vastuvõtmist; kutsub nõukogu üles säilitama ja

laiendama koos oma Ameerika partneritega Venemaa-vastast sanktsioonipoliitikat ning kohaldama sarnast sanktsioonipoliitikat kõigi riikide suhtes, kes Venemaa tegevusele kaasa aitavad, sealhulgas Valgevene, Iraani ja Põhja-Korea suhtes, ning kehtestama sanktsioonid Hiina üksustele, kes tarnivad kahesuguse kasutusega kaupu ja sõjalisi kaupu, mis on hädavajalikud droonide ja rakettide tootmiseks; nõuab sihipäraseid sanktsioone Venemaa varilaevastiku vastu ja edasisi meetmeid, kasutades kõiki seaduslikke võimalusi selle laevastiku tegevuse peatamiseks või takistamiseks, arvestades selle võimalikku osalemist elutähtsa taristu vastu suunatud droonirünnakutes; kutsub nõukogu üles süstemaatiliselt võitlema sanktsioonidest kõrvalehoidmise vastu ELis asuvate vaenulike ELi-väliste üksuste poolt, tehes põhjalikke uurimisi ja rakendades karmimaid karistusi üksustele, kes rikuvad sanktsioone või ei täida ekspordikontrollis ja lõppkasutajate kontrollimisel hoolsuskohustust; kordab, et igasugune toetus, mida agressorile pakuvad sellised riigid nagu Iraan, Põhja-Korea või Hiina, peab tooma otseseid tagajärgi kõikidele muudele suhetele nende riikidega, sealhulgas kaubandusele;

5. rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid on jätkuvalt kindlalt pühendunud reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale ja kõigile diplomaatilistele jõupingutustele, mille eesmärk on saavutada Ukraina jaoks kõikehõlmav, õiglane ja püsiv rahu, austades täielikult Ukraina suveräänsust, sõltumatust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides; nõuab sellega seoses, et liikmesriigid ja EL koordineeriksid tihedalt ja tulemuslikult oma diplomaatilisi algatusi mitmepoolsetes organisatsioonides, sealhulgas ÜROs, et võidelda rahvusvahelise õiguse süstemaatiliste rikkumiste vastu Venemaa poolt;

6. palub, et komisjon ja nõukogu koostaksid tegevuskava, et ennetada Venemaa hübriidsõja eskaleerumist ELi vastu maismaal, õhus, merel ja digitaalvaldkonnas ning selle vastu võidelda; märgib, et selline raamistik annab ELile võimalusi vastumeetmeteks, mis vastavad ELi vastu suunatud vaenuliku tegevuse tõsidusele ja intensiivsusele; kutsub liikmesriike üles vaatama koostöös NATO liitlastega läbi jõukasutusreeglid igat liiki ohtude puhul, tagamaks, et need on asjakohased kõige uuenduslikumatele ohtudele reageerimiseks; rõhutab, et EL peab näitama üles otsusekindlust ja andma märku, et kõikidele ELi mittekuuluva riigi katsetele rikkuda liikmesriikide suveräänsust vastatakse viivitamata vastumeetmetega;

7. rõhutab, et mitmesugused sabotaaži- ja hübriidtegevused, mida Venemaa on ELi vastu ette võtnud, kujutavad endast riigi toetatavat terrorismi, isegi kui need ei ületa relvastatud kallaletungi künnist; rõhutab, et seetõttu tuleb Venemaa vaenuliku tegevuse suhtes kohaldada olemasolevaid terrorismivastase võitluse õigusraamistikke, kuna sellise tegevusega rikutakse ELi liikmesriikide territoriaalset suveräänsust ja kahjustatakse nende institutsioonide terviklikkust ning selline tegevus ohustab otseselt

tsiviilelanikkonna turvalisust; kutsub komisjoni üles algatama menetlust, et liigitada Venemaa määruse (EL) 2016/1675[1] alusel rahapesu ja terrorismi rahastamise seisukohast suure riskiga kolmandaks riigiks, mis oleks üks meede, et piirata Venemaa suutlikkust tegeleda riikliku terrorismiga;

8. mõistab hukka Venemaa tegevuse ülemaailmse satelliitnavigatsioonisüsteemi (sealhulgas GPS-signaalide) tahtlikul segamisel ja võltsimisel Läänemere ja Musta mere piirkonnas ning muudes piirkondades, mis kujutab endast tõsist ohtu tsiviillennundusele ja meretranspordile; tuletab meelde, et Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni nõukogu nõudis, et Venemaa täidaks rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsioonist tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi ja tagaks häirete kohese lõppemise; kutsub nõukogu ja komisjoni üles võtma asjakohaseid meetmeid, et avaldada Venemaale piisavat survet sellise pahatahtliku tegevuse peatamiseks, ning tugevdama satelliitnavigatsiooniteenuste stabiilsust ja häiretele vastupanu võimet;

9. nõuab ELi võimeplaanimise protsessi läbivaatamist; on arvamusel, et peaeesmärgi protsess peaks hõlmama mitte ainult kriisiohjet, vaid ka kollektiivkaitset, sealhulgas kogu võimekuse spektrit riiklike ja rahvusvaheliste võimekuse eesmärkide raames; on seisukohal, et EL peaks kaaluma NATO mudeli eeskujul oma liikmesriikide võimekuse jaotamise nõudeid; on arvamusel, et sellist protsessi võiks arendada kaitsevaldkonna Euroopa poolaasta raames; rõhutab, et tingimata tuleb saavutada edasiminek seoses tõelise Euroopa kaitsekoostöö liiduga, mis täiendab NATOt ja tugineb praegustele raamistikele, nagu on sätestatud valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“, ja on nende raamistike edasiarendus; rõhutab, et EL saab Venemaa eskaleeruvatele ohtudele tulemuslikult reageerida üksnes sügavama integratsiooni, koordineerimise ja ressursside panustamise kaudu; kordab, et kõigi liikmesriikide suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse kaitsmine on ELi aluspõhimõte, ning rõhutab vajadust viivitamatu, kindla, ühtse ja proportsionaalse reageerimise järele, et kaitsta inimesi ja elutähtsat taristut;

10. nõuab, et liigutaks sellise Euroopa juhtimisstruktuuri suunas, mis mitte ainult ei ohjaks kriise kooskõlas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga (ÜJKP), vaid toimiks ka samaväärsena NATO Euroopa vägede kõrgema peakorteriga (SHAPE); märgib, et dubleerimise vältimiseks peaks selline struktuur SHAPE’i täiendama ja tagama Euroopa Liidu sõjalisele staabile piisavad vahendid; rõhutab, kui oluline on tõhustatud koordineerimine, sealhulgas

---

[1] Komisjoni 14. juuli 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/1675, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849, määrates kindlaks suure riskiga kolmandad riigid, kus esineb strateegilisi puudusi (ELT L 254, 20.9.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2016/1675/oj).

võimalus luua alaline institutsioonidevaheline Venemaaga seotud kriisiüksus, mille ülesanne on reaalajas seiramine, kiire teabevahetus ja kiire operatiivotsuste tegemine; on seisukohal, et hiljutine ELi õhuruumi tungimine on katalüsaatoriks kiiretele ja põhjalikele edusammudele sellistes valdkondades nagu luureandmete jagamine, ühine logistika ning julgeoleku koostalitlusvõime ja kooskõlastatud hanked; nõuab üha tihedamat koostööd NATO ja ELi vahel, et tugevdada Euroopa kaitset ja heidutust; rõhutab, et NATOs on vaja tugevat ja täpselt määratletud Euroopa sammast, mille abil NATO liikmetest Euroopa riigid suudaksid kaitsta oma suveräänsust, võidelda Venemaalt lähtuva ohuga ning tegutseda NATOst sõltumatult ja seda täiendades;

11. nõuab suuremat koordineerimist, ühtsust ja solidaarsust liikmesriikide, ELi institutsioonide ja NATO struktuuride vahel vaenulike droonide seireks, tõrjeks ja neutraliseerimiseks, sealhulgas ühiste koolituste, õppuste ja manöövrite ning operatsioonitasandi luureteabe vahetamise kaudu; rõhutab, et on vaja luua ühised juhtimiskeskused kõigi tulevaste algatuste jaoks, mis käsitlevad mehitamata õhusõidukeid või nende tõrjet; rõhutab vajadust integreerida mehitamata õhusõidukite alane võimekus täielikult tavapärastesse õhukaitsejõududesse ja tagada nende süsteemide koostegutsemisvõime NATO lõimitud õhu- ja raketikaitsesüsteemiga; soovitab luua struktureeritud mehhanismid pidevaks teadmiste jagamiseks, ka ELi-NATO kontekstis, eelkõige kiiresti arenevates digitaalse kaitse ja kübervõimete valdkondades, et ühtlustada ühisõppusi ja koostegutsemisvõimet liikmesriikide vahel;

12. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid varustaksid avaliku sektori asutusi vahenditega, mis võimaldavad neil võidelda droonide vastu elutähtsa taristu objektidel, nagu lennu- ja elektrijaamad; märgib, et need vahendid peavad sobima tsiviilkeskkonda ja vastama mitmekihilise kaitse mudelile, mis koosneb mitmest süsteemist, mille abil saab droone kineetiliselt ja elektrooniliselt maha võtta;

13. rõhutab vajadust toetada NATO idatiival ja Musta mere piirkonnas asuvaid liikmesriike luureandmete kogumise võimekuse arendamisel ning väljastpoolt ELi välispiire lähtuvate ohtude avastamisel ja jälgimisel, nagu hübriidoperatsioonid, elutähtsa taristu ründamine, rände relvana kasutamine või droonide sissetungid, et suurendada ELi olukorrateadlikkust ja suutlikkust ohte tulemuslikult ennetada; juhib tähelepanu, et selline suutlikkus peaks hõlmama drooniseiresüsteeme ja muid tehnoloogiaid, mis võimaldavad õhuseiret ELi piirialadel ning väljastpoolt õhust lähtuvate ohtude tõkestamist; rõhutab, et tulemuslik ja mitmekihiline rekke- ja kaitsesüsteem on inimeste ja elutähtsa taristu kaitsmiseks ning edukaks heidutuseks hädavajalik;

14. kutsub liikmesriike ja Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) üles kiiresti konsolideerima alalise struktureeritud koostöö (PESCO) integreeritud mitmekihilise õhu- ja raketikaitse projekti, eelkõige

odavate mehitamata õhusõidukite põhjustatud ohu vastu, ning kooskõlas NATO lõimitud õhu- ja raketikaitsesüsteemiga, et avastada ja tõkestada kõiki väljastpoolt ELi õhust lähtuvaid ohte, eriti idatiival; rõhutab, et Euroopa investeeringud kaugmaa-täppisrelvade süsteemidesse ja tõhustatud õhukaitsesse on üliolulised, et tagada heidutus, vähendada ohtu, et Venemaa kasutab ära nõrku kohti, ning kaitsta inimesi ja elutähtsat taristut; rõhutab, et selle võimekusega seotud projektide suhtes tuleks kohaldada kõrgemaid Euroopa Kaitsefondi rahastamismäärasid, nagu juba tehakse PESCO projektide puhul;

15. kutsub komisjoni üles tegema tihedat koostööd Euroopa Investeerimispanga grupi ja Euroopa Kaitseagentuuriga, et tagada terviklik lähenemisviis, mis ühendab võimete arendamise ja rahastamise, ning kohandada oma kaitse- ja kaitsetööstuspoliitika vahendeid, et tagada nende eesmärgipärasus; kutsub liikmesriike üles märkimisväärselt suurendama EDA personali ja eelarvet, et hõlbustada piisavat ja õigeaegset võimete arendamist ja ühishankeid, ning kutsub EDAt üles kehtestama mehitamata õhusõidukite jaoks sihtotstarbelise ja paindliku eelarve, mis hõlmab kogu võimekuse olelusringi; rõhutab, et droonidesse ja droonitõrjeseadmetesse tuleb tingimata teha suuri investeeringuid; väljendab heameelt SAFE-rahastamisvahendi ja kaitsevaldkonna omakapitalirahastu kasutamise üle, et laiendada tootmist, tagada tarneahelad ning toetada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist mehitamata sõidukite sektoris;

16. peab tervitatavaks komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni, volinik Andrius Kubiliuse ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallase väljakuulutatud ELi droonimüüri algatust ning idatiiva seire algatust, märkides, et volinik Andrius Kubiliuse nimetatud ambitsioonikas tähtaeg selle lõpuleviimiseks eeldab kiiret elluviimist osana laiemast kaitsekilbist ELi ja NATO idatiival vastuseks Venemaa korduvatele õhuruumi rikkumistele, ning toonitades samas vajadust tagada, et see hõlmaks täielikult kõiki liikmesriike, kes puutuvad kokku otseste julgeolekuprobleemidega lõunatiival; kutsub komisjoni, komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja liikmesriike üles tihedas koostöös NATOga kiirendama konkreetse tegevusplaani väljatöötamist, et see kiiresti käivitada; kutsub komisjoni üles esitama Euroopa Ülemkogu 23.–24. oktoobri 2025. aasta kohtumisel sidusa kava; tunnistab droonide püüdmise suurtest kuludest tulenevaid probleeme ja nõuab ühisprogramme, et edendada mehitama õhusõidukite tõrje kulutõhusate võimete arendamist;

17. kutsub komisjoni üles menetlema kiiresti kõiki liikmesriikide taotlusi riiklike taaste- ja vastupidavuskavade vabatahtlikuks kohandamiseks, et need vastaksid mehitamata õhusõidukite suutlikkuse arendamise rahastamisvajadustele;

18. rõhutab tungivat vajadust tõhustatud mereseire järele ja on arvamusel, et hübriidsõja uus operatiivmõõde nõuab meresõiduturvalisuse ja mehitamata õhusõidukite tõrje strateegiate integreerimist, sealhulgas tõhustatud veealuse seire suutlikkuse kaudu; väljendab heameelt selliste NATO juhitavate operatsioonide nagu Baltic Sentry käivitamise üle, et kaitsta elutähtsat merealust taristut ja suurendada teadlikkust olukorrast merel; rõhutab ELi Musta mere strateegia ja meresõiduturvalisuse keskuse tähtsust, mille eesmärk on suurendada meresõiduohutust ja -turvalisust;

19. kutsub komisjoni üles tegema täielikku koostööd liikmesriikide mehitamata õhusõidukite tootjate esindajatega, sealhulgas kahesuguse kasutusega mehitamata õhusõidukite ja satelliitide tootjatega;

20. nõuab, et toormete tarnimist muudetaks kindlamaks ja mitmekesisemaks, pidades silmas mehitamata õhusõidukite tootmise laiendamist, ning rõhutab sellega seoses, kui oluline on ELi kriitiliste toormete määrus[1], mis on terviklike, sidusate ja strateegiliste meetmete lähtepunkt; rõhutab, et ELi partnerlus Ukraina, Kanada ja Ladina-Ameerikaga on strateegilise tähtsusega;

21. rõhutab, et mehitamata õhusõidukite tehnoloogia areng nõuab paindlikkust ja kiiret ajakohastamist, mida tuleb tulevaste ELi algatustega hõlbustada; märgib, et EL eelistab tõenäoliselt keerukaid, kulukaid ja tipptasemel lahendusi, millega kaasnevad sageli suured viivitused; nõuab pidevaid investeeringuid kaitsealasesse innovatsiooni ja tehnoloogiasse, et toetada EDTIBd ning kaotada kaitsetehnoloogias investeerimis- ja uurimislüngad, märkides, et võimete plaanimine, uurimine, arendamine, hankimine ja haldamine peaks toimuma ühiselt ja Euroopa vaatenurgast; rõhutab kaitseotstarbelise tootmise strateegilist tähtsust ja vajadust tagada, et tootmist saaks kriisi ajal kiiresti suurendada; kutsub liikmesriike üles saavutama regulatiivset keskkonda ja hankeprotsesse, mis võimaldavad praegust Euroopa ökosüsteemi strateegiliste partneritega koordineerida ja integreerida;

22. märgib, et mehitamata õhusõidukite alased võimed nõuavad sõjaväelise liikuvusega seotud võimete oluliselt kiiremat arendamist ning varustuse ja personali kiiret üle piiri toimetamist, mille puhul tuleb erilist tähelepanu pöörata piirikontrollile, tolliprotseduuridele ja tollivormistusprotsessidele; rõhutab, et toimiv heidutus nõuab kõigis ELi koridorides paremat tõelist ja tulemuslikku sõjaväelist liikuvust ja piirikaitset; nõuab, et ELi institutsioonid kiidaksid heaks kava näha järgmises mitmeaastases finantsraamistikus sõjaväelisele

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1252, millega sätestatakse kriitiliste toormete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (ELT L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

liikuvusele ette kümme korda suurem rahaeraldis ning teeksid ulatuslikke investeeringuid kahesuguse kasutusega taristusse, eelkõige eesliinil olevates piirkondades; märgib sellega seoses jätkuvat vajadust sõjalise Schengeni ala järele, et hõlbustada kaitseressursside tõhusat liikumist kogu ELis; võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku sõjaväelist liikuvust käsitleva koondõigusakti kohta, mis on samm nende nõuete täitmise suunas;

23. rõhutab, et eesmärgid tuleb seada nii mehitamata õhusõidukite kasutamisele kui ka mehitamata õhusõidukite tõrjele, et tagada selles valdkonnas terviklik võimekus; kutsub komisjoni üles tegema ettepaneku teha mehitamata õhusõidukite tootmisrajatistele erandeid ELi keskkonnaalastest õigusaktidest;

24. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles asjaomased ELi ja riiklikud õigusraamistikud põhjalikult läbi vaatama, et edendada tulevasi mehitamata õhusõidukite kasutamise ja nende tõrjega seotud võimeid, eelkõige seoses relvajõudude kaasamisega; väljendab heameelt kõigi konkreetsete projektide üle, mille eesmärk on kõrvaldada võimetega seotud puudujäägid sõjapidamisel droonide kasutamise ja droonitõrje valdkonnas ning luua mitmekihiline tehnoloogiliselt arenenud süsteemide süvatsoon; kutsub liikmesriike üles kaaluma selliste projektide loomiseks Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide raamistiku kasutamist;

25. rõhutab, et Venemaa selged provokatsioonid on aktiivne hübriidsõja strateegia hirmu ja usaldamatuse külvamiseks eesmärgiga panna ELi liikmesriikide ja NATO liitlaste ühiskonnad proovile ning neid destabiliseerida; rõhutab seetõttu ühiskonna vastupanuvõime ja valmisoleku tähtsust, nagu on toonitatud Sauli Niinistö aruande (Euroopa tsiviil- ja sõjalise ettevalmistuse ja valmisoleku kohta) soovitustes; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama Euroopa sisejulgeoleku strateegia (ProtectEU) ja kriisiks valmisoleku strateegia kiire rakendamise, et tagada terviklik valmisolek ja kaitse Venemaa-poolse Euroopa õhuruumi rikkumise ja muude ohtude eest; rõhutab, et selleks tuleb nii praeguses kui ka järgmises mitmeaastases finantsraamistikus ette näha piisav ELi rahastus; soovitab välja töötada terviklikud riiklikud tsiviilkaitsestrateegiad õhu- ja raketirünnakute, sealhulgas mehitamata õhusõidukite rünnakute vastu, tagades valmisoleku riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, samuti kogukonna ja leibkonna tasandil, ning soovitab nendes strateegiates pöörata erilist tähelepanu kohaliku elanikkonna varajase hoiatamise süsteemidele ning selgete juhiste andmisele, kuidas käituda rünnaku korral ja kaitstud aladel (varjendid);

26. tuletab meelde, et vastavalt määrusele (EL) nr 833/2014[1] ei ole Venemaal registreeritud või Venemaa käitajate käitatavatel õhusõidukitel lubatud Euroopa Liitu lennata, välja arvatud piiratud erandid; tuletab meelde, et kuigi ükski ELi lennuettevõtja ei lenda praegu pärast Malaysia Airlinesi lennu 17 allatulistamist Venemaa Föderatsiooni õhuruumi, sealt välja ega sellest üle, teevad mitmed kolmandate riikide lennuettevõtjad seda edasi, hoolimata sõjaga seotud riskidest ja Venemaale ülelennutasude maksmisest; rõhutab, et ülelennutasudena makstakse Venemaale igal aastal hinnanguliselt 18 miljonit eurot üksnes Schipholi lennujaamast väljuvate Hiina lennuettevõtjate lendude eest; tuletab meelde, et ELi ja Hiina vahelist lennutransporti reguleeritakse praegu liikmesriikide ja Hiina vaheliste kahepoolsete lepingutega; palub, et komisjon ja liikmesriigid vaataksid Ukraina täiemahulist agressioonisõda arvesse võttes kahepoolsed lepingud uuesti läbi ja teeksid ettepanekuid meetmete kohta, millega tagada, et Venemaa ei saaks enam ülelennutasusid;

27. rõhutab, et tsiviil- ja sõjalise õhuruumi koordineerimist tuleb parandada; rõhutab sellega seoses vajadust tervikliku lähenemisviisi järele, mille puhul pööratakse tähelepanu ka sellele, et politsei ja tsiviilvõimud oleksid paremini varustatud droonide avastamiseks ja nende eest kaitsmiseks vajalike vahenditega; toetab tsiviil-, õiguskaitse- ja sõjalisi organisatsioone hõlmavate ühiste simulatsiooni- ja tõrjeõppuste laiendamist, et parandada valmisolekut mitut valdkonda hõlmavateks ohtudeks; rõhutab, et selliseid õppuseid tuleks korraldada korrapäraselt, et tagada pidev valmisolek ja koostegutsemisvõime;

28. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama ühiselt välja turvalised, usaldusväärsed ja vastupidavad side- ja teabevahetussüsteemid, mida õiguskaitse-, julgeoleku- ja tsiviilasutused saavad kasutada julgeolekuküsimustes, eelkõige kriisi ajal; kordab, kui oluline on tõhustada küberturvalisust ja strateegilist teabevahetust riskide ja kaitsemeetmete kohta, et suurendada kollektiivset vastupanuvõimet;

29. kutsub liikmesriike üles aktiveerima ELi lepingu artikli 42 lõike 7 kohaldamise, kui selliseid äärmiselt agressiivseid tegevusi saab pidada relvastatud rünnakuks või kui nende abil valmistatakse ette peatset rünnakut; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid kehtestaksid tegevuskorra ja -mehhanismid juhuks, kui mõni liikmesriik käivitab ELi lepingu artikli 42 lõike 7 kohaldamise;

30. nõuab ELi idapiiri tugevdamist, kuna Venemaa ja Valgevene avaldavad ELi välispiiridele rännet relvana kasutades jätkuvalt survet, seega tuleb anda liikmesriikidele kiiret ja paindlikku toetust,

---

[1] Nõukogu 31. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT L 229, 31.7.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj).

kõrvaldades kõik tehnoloogilised ja operatiivsed lüngad, mis võivad õhus, maismaal või vees ilmneda;

31. nõuab Ukrainaga tehtava kaitsekoostöö olulist tõhustamist, eelkõige seoses droonitehnoloogia ja tõrjemeetmetega, sealhulgas liikmesriikide ja Ukraina vahelise tööstuskoostöö tõhustamist; kutsub komisjoni ja liikmesriike ning nende kaitsetööstusettevõtteid üles toetama Ukraina kaitsetööstust, sellesse investeerima ja sellega koostööd tegema, et kasutada ära Ukraina tootmisvõimsuse kogu potentsiaali kooskõlas nn Taani mudeliga; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja nende kaitsetööstusettevõtted looksid ühisettevõtteid ja arendaksid Ukrainaga partnerlusi kaitseotstarbeliste toodete ühiseks arendamiseks ELis, eriti droonide, droonitõrjetehnoloogia ja kaugrünnakuvõimete valdkonnas;

32. väljendab heameelt Ukraina presidendi Volodõmõr Zelenskõi teate üle, et Ukraina alustab omandiõigusega kaitstud kaitsetehnoloogia tootmist välismaal ning selle eksportimist eelistatud Euroopa ja NATO partneritele; tunnistab märkimisväärseid teadmisi ja kogemusi, mida Ukraina on omandanud droonide ja droonitõrjetehnoloogiate tootmisel, ning ootab, et EL ja selle liikmesriigid võtavad nendest kogemustest ja teadmistest õppust, ühtlasi nendib, et Ukraina saab Venemaa sissetungi ajal omandatud sõjalise ja tööstusliku oskusteabega sellele kaasa aidata; kutsub komisjoni üles koordineerima koos Euroopa Kaitseagentuuriga Ukrainast mehitamata õhusõidukite litsentside ostmist, et liikmesriigid, kes on selleks valmis, saaksid mehitamata õhusõidukeid toota; kutsub liikmesriike üles andma koostööle ametliku vormi ja looma struktuure, et hõlbustada saadud kogemuste, tehniliste teadmiste ja parimate tavade vahetamist, sealhulgas ELi ja NATO raamistikus; nõuab ELi ja NATO koostööd, et institutsionaliseerida lahinguväljal omandatud Ukraina kogemused ning võtta tänapäevasteks lahingutingimusteks valmistudes arvesse doktriinialaseid ja tehnoloogilisi uuendusi;

33. nõuab, et Euroopa kaitsetööstuse programmi käsitlevad õigusaktid saaksid kiiresti valmis ja et neid kasutataks koos SAFE-rahastamisvahendiga, et eraldada rahalisi vahendeid Ukraina kogemustest õppimiseks ja Ukraina toetamiseks mehitamata õhusõidukitega sõjapidamises; tunnistab droonikoalitsiooni jätkuvat rolli mehitamata õhusõidukite süsteemide standardimisel, koalitsiooni poolt Ukrainale antavat kriitilise tähtsusega abi ja Ukraina rolli selle tagamisel, et liikmesriigid suudaksid lahinguväljal kiiresti muutuvate nõuetega sammu pidada;

34. rõhutab veel kord, et Venemaa hiljutised agressiivsed tegevused ei tohi takistada ega takistagi ELi ja selle liikmesriike toetamast jätkuvalt ja pühendunult Ukrainat tema võõrandamatu enesekaitseõiguse kasutamisel, ning tuletab meelde, et Ukraina julgeolek on oluline kogu Euroopa julgeoleku tagamiseks; rõhutab, et Ukraina abistamine õhukaitsevõimete tugevdamisel on äärmiselt

oluline, kuna mehitamata õhusõidukite kahjutuks tegemine Ukraina õhuruumis vähendab nende ELi territooriumile jõudmise riski; on veendunud, et sõja tulemusel ja rahvusvahelise üldsuse võetud seisukohal on otsustav roll Euroopas ja mujal Venemaa tulevase agressiivse tegevuse mõjutamisel; nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid annaksid viivitamata täiendavat sõjalist abi ja osaleksid täiendavate võimete, eelkõige õhukaitseks ettenähtud laskemoona ühishangetes; nõuab piirangute kaotamist Ukrainale tarnitud lääne relvasüsteemide kasutamiseks Venemaa territooriumil asuvate sõjaliste sihtmärkide vastu, kuna neid kasutatakse Ukraina elanikkonna ja elutähtsa tsiviiltaristu ründamiseks;

35. kordab oma üleskutset ELi liikmesriikidele kiita koos oma G7 partneritega viivitamata heaks komisjoni ettepanek kasutada kõiki Venemaa külmutatud varasid Ukrainale märkimisväärse toetuse ja laenu andmise alusena ning seada tagasimaksed sõltuvusse sellest, kuidas Venemaa sõjakahju hüvitama hakkab, sest nii saaks õiguslikult korrektselt viisil ja suure rahasumma abil säilitada ja suurendada toetust, mida EL annab Ukraina sõjaliste vajaduste, sealhulgas droonitõrjevahenditega seotud vajaduste täitmiseks;

36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, NATO peasekretärile ning Ukraina presidendile ja parlamendile.